

Ansattinformasjon

Pensjon for ansatte i
FJOGSTAD-HUS AS

Hei!

Denne brosjyren gir en oversikt over pensjonsordningene din arbeidsgiver har etablert for deg som ansatt. Alle ansatte over 13 år og som tjener over rapporteringspliktig lønn i a-meldingen skal meldes inn i pensjonsordningen. Pensjon fra arbeidsgiver kommer i tillegg til utbetalinger fra folketrygden og er viktige goder som du bør være kjent med. Ordningene er med på å skape økonomisk trygghet for deg og familien din.

Dine nærmeste bør derfor lese brosjyren, fordi dette også angår dem.

På de neste sidene kan du lese mer om pensjon og pensjonsordningen som gjelder for deg.

Få full kontroll og oversikt over pensjonen din i mobilbanken!

Nå kan alle kunder laste ned og bruke mobilbank-appen vår, også de som ikke er bankkunder fra før. Her får du full oversikt over pensjonen din, og informasjon om investeringsvalg, risiko, forventet avkastning og omkostninger. Det er også enkelt å endre spareprofiler både fra jobben og den private sparingen.

Dette heftet er en forenklet beskrivelse, og er ikke et juridisk bindende dokument. Ved en eventuell uoverensstemmelse vil ordlyd og betingelser i forsikringsbevis, vilkår og til enhver tid gjeldende tjenstepensjonslovgivning gjelde foran denne brosjyren.

Dette heftet er generert 25.04.2022 og gir et øyeblikksbilde av pensjonsordningene.

Det norske pensjonssystemet

Folketrygden

Alderspensjon fra folketrygden sikrer at du har en inntekt den dagen du blir pensjonist.

Folketrygden ble innført i 1967 og er grunnmuren i det norske pensjonssystemet. Det er lagt vekt på en god fordelingsprofil blant annet ved å sikre alle et godt minste pensjonsnivå (tidligere kalt minstepensjon), selv om du ikke har vært yrkesaktiv.

Pensjonssystemet innførte fra 1. januar 2011 regler om alleårsopptjening, levealdersjustering og fleksibelt uttak av pensjon fra fylte 62 år.

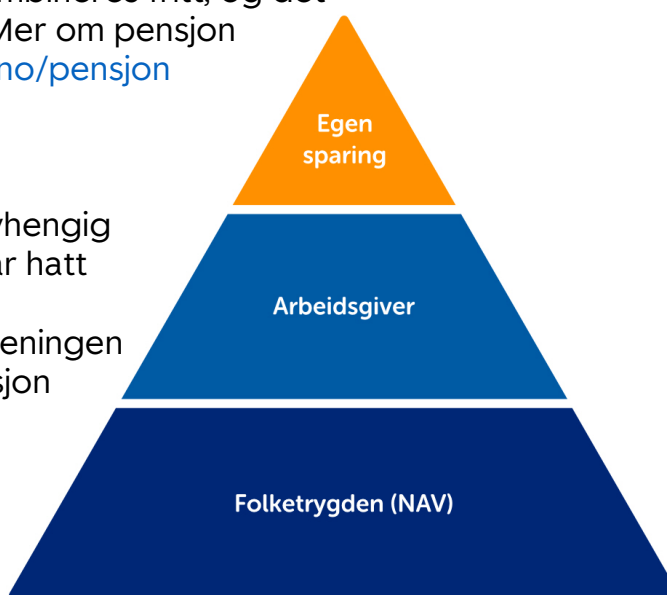
Arbeidsinntekt og pensjon kan kombineres fritt, og det er mulig å ta ut gradert pensjon. Mer om pensjon fra folketrygden finner du på nav.no/pensjon

Arbeidsgiver

Tjenestepensjon

Din fremtidige pensjon vil være avhengig av hvilke pensjonsordninger du har hatt gjennom arbeidsforholdene dine.

De aller fleste har i tillegg til opptjeningen i folketrygden rett til tjenestepensjon gjennom nåværende og tidligere arbeidsforhold. Mer om pensjon fra din nåværende arbeidsgiver finner du i denne brosjyren.

AFP

Du kan også ha rett til avtalefestet pensjon (AFP) dersom arbeidsgiveren din har tariffavtale der AFP inngår i avtalen. Merk at du også må oppfylle spesielle individuelle vilkår for å få rett til AFP (afp.no).

Egen pensjonssparing

For de fleste er ikke pensjon fra folketrygden og tjenestepensjonen nok til å sikre seg en like god inntekt som pensjonist som når man jobber. Det finnes ulike måter å spare på og ulike spareprodukter som er tilrettelagt for pensjonssparing. Det kan være det du har spart opp gjennom f. eks. IPS, Fondssparing, høyrentekonto, nedbetalt hus, hytte osv.

Tjenestepensjon

Pensjonsordningen du har gjennom din arbeidsgiver skal bidra til å gi deg økonomisk trygghet i alderdommen. Pensjonsordningen er et supplement til pensjonen som du får fra NAV. Pensjonssparingen er skattefri for deg frem til den skal utbetales.

Pensjonsavtalen du har gjennom arbeidsgiver består av:

Innskuddspensjon

- Alderspensjon

Inkluderte forsikringer

- Innskuddsfritak ved arbeidsuførhet

Innskuddspensjon

Innskuddspensjon er en spareordning hvor din arbeidsgiver årlig sparer et beløp til din alderspensjon. Størrelsen på den fremtidige alderspensjonen din avhenger av innskuddene, avkastningen og lengden på utbetalingsperioden.

Alle ansatte over 13 år og som tjener over rapporteringspliktig lønn i a-meldingen skal meldes inn i pensjonsordningen. Ved innmelding får du tilsendt et forsikringsbevis som blant annet viser hvilke pensjonsbeløp du vil ha rett på. Forsikringsbeviset og vilkårene i avtalen er viktig informasjon.

Utbetalingene kan tidligst starte når du er 62 år, og senest når du er 75 år.

Hvis du dør vil den opptjente pensjonskapitalen benyttes til barnepensjon til dine barn og pensjon til din ektefelle, samboer eller registrerte partner.

Barnepensjonen utbetales månedlig til barn under 21 år med inntil 1 G per år. Dersom det er gjenværende kapital etter barnepensjonen, utbetales gjenstående pensjonsbeholdning til ektefelle, samboer eller registrert partner som pensjon i minst 10 år. Alternativt utbetales kapitalen til dødsbo.

Hvis du slutter hos arbeidsgiveren din, får du med deg pensjonskapitalen i form av et pensjonskapitalbevis. Det er arbeidsgiver som melder deg ut av pensjonsavtalen den dagen arbeidsforholdet avsluttes.

Om du skulle ha lovfestet permisjon vil du fortsette å være medlem av avtalen i permisjonstiden.

Har du andre typer permisjon eller blir permittert kan du ta kontakt med arbeidsgiver eller oss i SpareBank 1 for å høre hva som gjelder.

Din egen pensjonskonto

Alle arbeidstakere som har innskuddspensjon får sin egen pensjonskonto. Det betyr at du får en egen konto hos oss der all innskuddspensjonen din fra tidligere og nåværende arbeidsgivere samles. Vi samler automatisk avtalene dine for deg, med mindre du har valgt å reservere deg mot dette.

Målet med å samle pensjonen er at du skal få mer pensjon for pengene og at pensjon skal bli enklere og mer oversiktlig.

Du får full oversikt i kundeportalen på sparebank1.no/minpensjon

Egen pensjonskonto gir deg også muligheten til å selv velge pensjonsleverandør for pensjon fra både nåværende og tidligere arbeidsgiver.

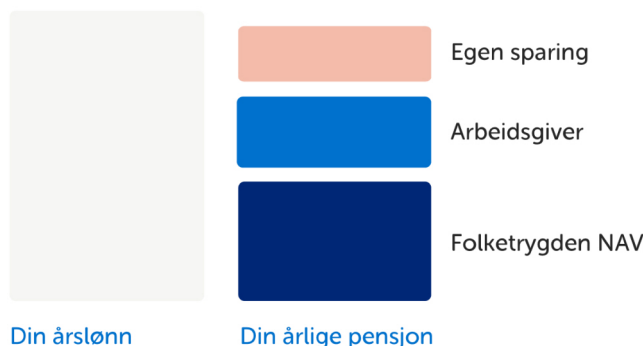
Da er du selv ansvarlig for å betale kostnader hos selvvalgt leverandør, men får med deg en kompensasjon som tilsvarer forvaltningskostnaden arbeidsgiver ville betalt for deg i oppstartsprofilen. Velger du en dyrere forvaltning enn kompensasjonen fra arbeidsgiver vil merkostnaden dekkes av deg. Velger du en rimeligere forvaltning, tilfaller gevinsten deg i form av økt pensjonssparing.

Ønsker du å lese mer om egen pensjonskonto, kan du gjøre det her sparebank1.no/egen-pensjonskonto

Alderspensjon

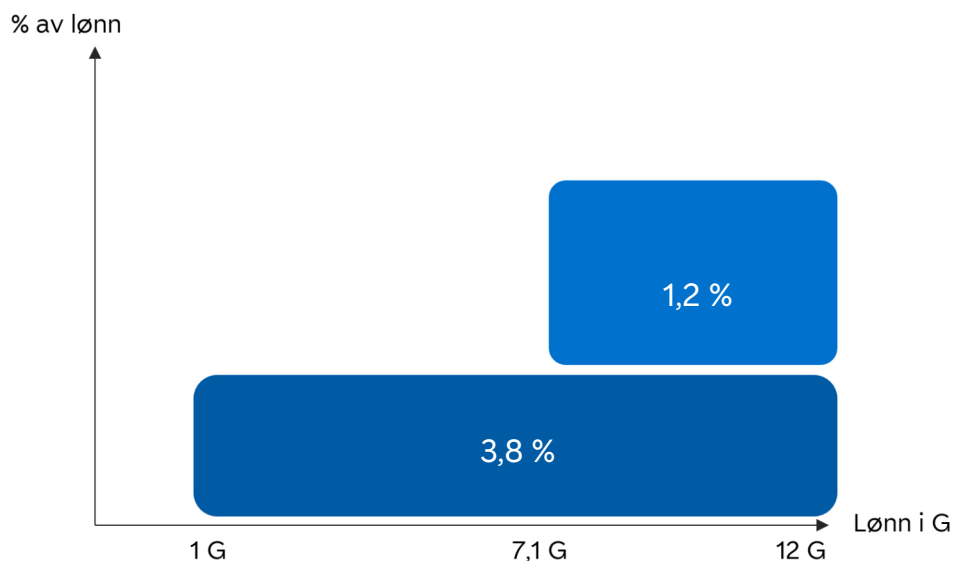
Alderspensjon er det du skal leve av når du blir pensjonist. Hver måned setter arbeidsgiveren din av penger til pensjon. Pensjon er noe du tjener opp gjennom hele yrkeslivet. Hvor mye du får i pensjon er avhengig av hvor høy lønnen din er, gjennomsnittlig stillingsstørrelse og hvor lenge du har jobbet. Og selvsagt hvor god pensjonsordning du har. Alderspensjonen fra folketrygden kommer i tillegg.

Pengene er dine, men du får ikke bruke dem før tidligst fra du er 62 år, så fremt du ikke har et yrke med krav på tidligere uttak.

Total årlig sparing til din alderspensjon:

- 3,8 % av lønn mellom 1 og 12 G.
- 1,2 % tilleggssparing av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Du vil til enhver tid finne oppdatert sparebeløp for deg ved å logge deg på sparebank1.no/minpensjon.

G = Folketrygdens grunnbeløp som er 106 399 kr.

Du kan selv påvirke hva du får i pensjon

I kundeportalen sparebank1.no/minpensjon ser du innbetalingene som er gjort fra din arbeidsgiver og verdiutviklingen på pensjonspengene.

Din arbeidsgiver har valgt profilen Aktiv Moderat for deg som en oppstartsprofil. Du kan endre til en annen spareprofil på sparebank1.no/minpensjon

Trygg avkastning for en bærekraftig fremtid

Alle våre forvaltningsalternativ er spesialtilpasset for langsiktig pensjonssparing. Vi forvalter ikke fond selv, men velger ut fond fra erfarne fondsforvaltere i inn- og utland og setter dem sammen til spareprofiler.

Kjernen i våre forvaltningsstrategier er å sikre en langsiktig og solid avkastning uten at din pensjon utsettes for unødvendig risiko. Alle våre alternativer følger «beste bærekrafts prosess» innenfor sin forvaltningskategori.

Dine tilgjengelige spareprofiler

Fordeling	Forklaring	Risikoklasse 1-7
	Renter For deg som er opptatt av trygghet og forutsigbarhet, og ønsker en så lav svingningsrisiko som mulig.	1

Forsiktig

For deg som er opptatt av trygghet, og ønsker lav svingningsrisiko på sparepengene dine. Du er samtidig opptatt av høyere forventet avkastning enn du får ved tradisjonell banksparing. Denne spareprofilen trapper ned andelen aksjefond fra 25 % til 10 % siste 10 år før avtalt pensjonsalder.

3

Moderat

For deg som er opptatt av avkastning og trygghet, og ønsker moderat svingningsrisiko og svingninger på sparepengene dine. Denne spareprofilen trapper ned andelen aksjefond fra 50 % til 20% siste 10 år før avtalt pensjonsalder.

4

Offensiv

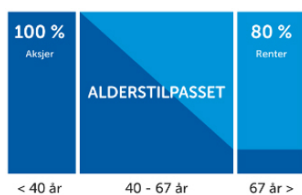
For deg som er opptatt av høy forventet avkastning på sparepengene dine, men ønsker noe mindre svingningsrisiko enn om du hadde plassert alle sparepengene dine i aksjer. Du tåler at sparesaldoen svinger til dels mye underveis i sparingen. Denne spareprofilen trapper ned andelen aksjefond fra 75% til 30% siste 10 år før avtalt pensjonsalder.

4

Aksjer

For deg som er opptatt av å få en så høy forventet avkastning på sparepengene mine som mulig, og er villig til å ta høy svingningsrisiko. Du er komfortabel med at sparesaldoen kan ha store svingninger underveis i sparingen. Denne spareprofilen trapper ned andelen aksjefond fra 100 % til 40 % siste 10 år før avtalt pensjonsalder.

5

Alderstilpasset

For deg som ønsker mulighet for høy forventet avkastning med store svingninger med ung, og gradvis mindre svingningsrisiko når det nærmer seg utbetaling. Sparingen tilpasses alderen din og andelen aksjefond reduseres gradvis 27 år før avtalt pensjonsalder.

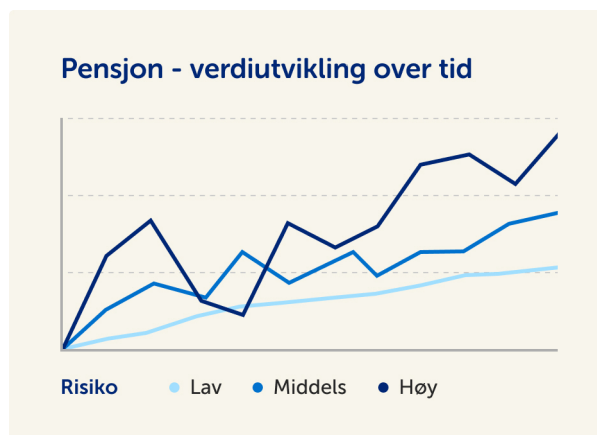
Fritt fondsvalg

Passer for deg som ønsker å sette sammen din egen profil fra ulike aksje- og rentefond

■ Aksjer ■ Renter

Valg av profil

Det er forbundet med høyere svingningsrisiko å spare i aksjer enn i renter. Men pensjonssparing handler ikke bare om svingningsrisiko eller volatilitet, men også om risiko for å miste fremtidig kjøpekraft. Måler man over lengre perioder har aksjer historisk sett gitt en høyere avkastning enn renter. For å nyte godt av den meravkastning som sparing i aksjer kan gi, forutsettes det at tidshorisonten på pensjonssparingen er lang.

Det er derfor viktig at du har et bevisst forhold til spareprofilen din.

Det er særlig viktig at når du er ung med mange års sparing foran deg, har nok aksjer i din pensjonsprofil. Når du nærmer deg pensjonsalder er de fleste tjent med å vekke ned andelen aksjer.

Alle våre spareprofiler reduserer aksjeandelen i takt med alderen din. Jo nærmere du kommer pensjonsalder, jo mindre blir aksjeandelen. Dette gir større sikkerhet for pensjonspengene til den dagen du skal begynne å ta dem ut. Om du ikke ønsker dette, så kan du slå av denne funksjonen i kundeportalen.

Vi gjør oppmerksom på at historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, fondets risiko samt kostnader ved forvaltning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap.

Vil du lese om historisk avkastning kan du gjøre det på sparebank1.no/avkastning.

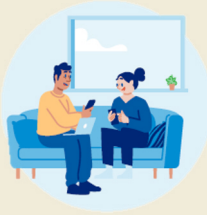
Hva får jeg i alderspensjon?

Hva du får utbetalt i pensjon er individuelt. Ved å logge deg på

sparebank1.no/minpensjon vil du kunne få se prognoser for din pensjon.

Hvert år fra du fyller 61 år vil du i tillegg få tilsendt en prognose fra SpareBank 1 på hva du kan forvente i alderspensjon ved ulike scenarier - om du fortsetter å jobbe, tar ut delvis eller full pensjon.

Du får prisfordel på privat pensjonssparing

De fleste må spare litt ekstra for å pensjonisttilværelsen man drømmer om. Siden arbeidsgiveren din sparer til pensjon hos oss, kan du spare til din pensjon til en ekstra gunstig pris. Denne prisfordelen gjelder så lenge du er medlem av pensjonsavtalen til arbeidsgiveren din eller har et pensjonskapitalbevis eller pensjonsbevis hos oss.

Gå inn på sparebank1.no og start sparingen din i dag. Vi sjekker at du har rett til fordelene og gir deg automatisk riktig pris.

Inkluderte forsikringer

Du får alltid sparing til alderspensjon når du blir medlem av pensjonsordningen, men for å være forsikret kreves det at du er 100 % arbeidsdyktig når du meldes inn i ordningen.

Innskuddsfritak ved arbeidsuførhet

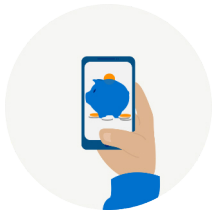
Denne forsikringen sikrer at innbetalingen til pensjonsavtalen fortsetter hvis du blir arbeidsufør utover 12 måneder. SpareBank 1 Forsikring overtar dette innbetalingsansvaret i henhold til uføregraden (minimum 20 %) og så lenge uførheten varer, maksimalt til fylte 67 år.

Innbetalingen fra SpareBank 1 oppjusteres med 3 % hvert år, for å ta høyde for eventuell lønnsøkning du ville hatt i perioden.

Retten til innskuddsfritak ved arbeidsuførhet inntreffer ikke når uførheten skyldes sykdom eller lyte som du hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i forsikringen, og som innen to år medfører arbeidsuførhet. For full oversikt over dine inkluderte forsikringer, se vilkår og forsikringsbevis.

Har du behov for å melde et krav for en forsikring du har via arbeidsgiver, så kan du gjøre dette på pensjon.sparebank1.no/skjema/a/fa. Dette kan også arbeidsgiver hjelpe deg med.

Utbetaling av pensjon

Etter pensjonsreformen har nå mange muligheten til å ta ut pensjon fra de er 62 år. Folketrygd, AFP og tjenestepensjon tilbyr helt eller gradert uttak fra 62 år. Husk at en tidlig start av pensjonsutbetalingen som regel vil gi mindre utbetalt i årlig pensjon.

Hvilken rekkefølge du bør ta ut pensjonen din i er avhengig av hvilke pensjonsprodukter du har, når du ønsker å gå av med pensjon og hvor mye du føler at du trenger som pensjonist. Rådene her må derfor sees på som generelle og veiledende. Det viktigste er at du skaffer deg oversikt over din pensjon, vurderer hva som er viktig for deg og legger en plan for din pensjonstilværelse. Vi vil på et generelt plan anbefale følgende rekkefølge.

1. Avtalefestet pensjon (AFP)

Dersom du har en avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor kan det lønne seg å ta ut den først ettersom dette er en livsvarig utbetalingsavtale. Et av vilkårene for å starte uttak på avtalefestet pensjon (AFP) er at du må starte uttak på alderspensjonen fra folketrygden med minst 20 %. Du har muligheten til å stoppe eller endre denne etter en måned uten at det påvirker utbetalingen av din avtalefestede pensjon (AFP). Husk at du må være ansatt i en bedrift som er med i Fellesordningen for AFP på det tidspunktet du ønsker AFP fra (uttakstidspunktet). Du får ikke AFP om du slutter i jobben og deretter søker AFP. Les mer om AFP på afp.no.

2. Alderspensjon fra folketrygden/NAV

For å starte utbetaling av AFP må du også starte uttak på din alderspensjon fra folketrygden. Denne utbetales av NAV. Dette er ofte den største delen av pensjonen og er et resultat av hvor mange år du har vært i arbeid og hvor høy inntekt du har hatt. Les mer på nav.no/pensjon.

3. Fripolise og Ytelsespensjon

Dersom du slutter i jobben eller bytter arbeidsgiver blir ytelsespensjonen din gjort om til en fripolise, disse produktene stammer derfor fra samme type pensjonsordning.

Etter avtalefestet pensjon (AFP) og alderspensjon fra folketrygden, kan det være fornuftig å starte utbetaling på fripoliser og ytelsespensjon. Årsaken er at dine etterlatte ikke arver pengene fra en ytelsesordning. Dersom du dør før pengene er utbetalt vil verdiene på disse produktene tilfalle forsikringsfellesskapet, altså andre med samme type avtale.

4. Hybridpensjon og pensjonsbevis

Pensjonsbevis er en hybridpensjon fra en tidligere arbeidsgiver. Etterlatte vil heller ikke arve pengene fra en hybridordning. Dersom du dør før pengene er utbetalt vil verdiene på disse produktene på samme måte som en ytelsespensjon tilfalle forsikringsfellesskapet. Hybridpensjon er en ny ordning som gjør at det stort sett er begrenset med opptjening. Dette kan tale for å vente med uttaket.

5. Innskuddspensjon, pensjonskapitalbevis og egen sparing

Pensjonskapitalbevis er en opptjent innskuddspensjon fra en tidligere arbeidsgiver og er, sammen med egen sparing, avtalene du bør vente lengst med å ta ut. Årsaken til dette er at dersom du dør før pengene er utbetalt vil verdiene på avtalen gå til dine arvtakere. I tillegg har disse avtalene som regel ikke livsvarig utbetaling, det kan derfor være en fordel å vente med disse.

Hvordan går du frem for å ta ut pensjon?

Det er ingen automatikk i at en pensjonsutbetaling starter, du må aktivt bestille uttak.

Om du ønsker å ta ut midler fra en avtale i SpareBank 1, anbefaler vi at du logger deg inn på sparebank1.no/minpensjon. Her kan du se prognoser for din alderspensjon og bestille uttak.

Har du fripoliser eller andre pensjonsavtaler i andre forsikringsselskaper må du ta kontakt med disse for å starte utbetaling. Ønsker du full oversikt over dine pensjonsrettigheter anbefaler vi at du logger deg inn på norskpensjon.no eller på nav.no.

Har du spørsmål kan du sende en e-post til pensjon@sparebank1.no, ringe oss på 21 02 50 50 eller ta kontakt med nærmeste SpareBank 1.

ALT PÅ ET STED!

**HOS OSS FÅR DU BANK, FORSIKRING OG PENSJON
PÅ SAMME STED.**

SE MER PÅ [SPAREBANK1.NO](https://sparebank1.no)

